

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 10/2013-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. marca 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti R., N., zastúpenej advokátom JUDr. S. P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co/200/2012, 8 Co/211/2012 z 31. júla 2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového

protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co/200/2012, 8 Co/211/2012 z 31. júla 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co/200/2012, 8 Co/211/2012 z 31. júla 2012 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 10/2013-11 z 15. januára 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co/200/2012, 8 Co/211/2012 z 31. júla 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril krajský súd prostredníctvom svojej predsedníčky podaním sp. zn. Spr 142/13 z 19. februára 2013. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza: „Sťažovateľka R. sa žalobou podanou na Okresný súd Nitra domáhala vydania nehnuteľnosti podľa zák. č. 161/2005 Z. z. Svoj návrh na začatie konania však vzala späť a okresný súd uznesením zo dňa 15. 10. 2007 pod č. k. 17 C/107/2007-108 konanie zastavil a o náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 OSP tak, že odporcovi priznal náhradu trov konania 2,491,34 eura. Krajský súd v Nitre uznesením z 18. 01. 2008 pod č. k. 8 Co/253/2007-142 uznesenie Okresného súdu Nitra v časti náhrady trov

konania zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd potom uznesením zo dňa 28. 07. 2011 v spojení s opravným uznesením z 26. 03. 2012 pod č. k. 17 C/107/2007-260 zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 2,283,28 eura na účet právneho zástupcu odporcu. Prvostupňový súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že za účelom určenia všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti ustanovil znalca, pričom znalec určil hodnotu predmetu sporu na 10.698.947,- Sk, t. j. 355 140 eur. S poukazom na ust. § 146 ods. 2 OSP súd ustálil, že navrhovateľka zavinila zastavenie konania, preto je povinná odporcovi zaplatiť náhradu trov konania. Trovy konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia v roku 2007 za 2 úkony právnej služby (prevzatie zastúpenia a účasť na pojednávaní dňa 15. 10. 2007) v sume 68.100,- Sk, pričom základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby je z hodnoty sporu vo výške 34.050,- Sk, k čomu patrí aj režijný paušál 178,- Sk, spolu 356,- Sk, cestovné náhrady 330,- Sk, spolu 68.786,- Sk, v prepočte 2,283,28 eura.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 31. 07. 2012 pod sp. zn. 8 Co/200/2012, 8 Co/211/2012-278 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. V dôvodoch písomného rozhodnutia poukázal na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa ako na svoje vlastné a na zdôraznenie doplnil, že súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) sa zaoberal iba v odvolaní uvádzanými námietkami navrhovateľky o postupe a právnom posúdení podľa § 146 ods. 2 OSP prvostupňovým súdom, ktoré považoval za správne. K námietke navrhovateľky poukazujúcej na predmet sporu uviedol, že ani charakter sporu - reštitučné nároky navrhovateľky - nemenia nič na platnosti príslušných ustanovení OSP o náhrade trov konania. Navrhovateľke z procesného hľadiska zavinila zastavenie konania, a tak odvolávanie sa na ust. § 142 ods. 1 a nasl. OSP s poukazom na pôvodné vlastníctvo navrhovateľky k predmetu sporu a ust. § 150 OSP je právne irelevantné.

Aj keď Ústavný súd SR prijal sťažnosť na ďalšie konanie..., navrhujeme sťažnosti R. nevyhovieť. Poukazujeme na ustanovenie § 212 ods. 1 OSP, podľa ktorého je odvolací súd rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný...

Sťažovateľka vo svojom odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa namietala výšku priznaných trov konania a ich neúčelnosť. Poukázala na postup odporcu, ktorý jej v priebehu celého konania neposkytol súčinnosť pri identifikácii nehnuteľností, dôsledkom

čoho bolo späťvzatie žaloby. Poukazovala na to, že reštitučné konanie je oslobodené od súdneho poplatku, a preto možno subsidiárne odvodiť, že v reštitučnom konaní by nemala byť odporcovi priznaná náhrada trov konania, práve pre špecifickosť reštitučného konania. V tejto súvislosti poukázala na ust. § 150 OSP s tým, že práve reštitučné konanie zakladá výnimočnosť týchto konaní, keďže nimi demokratická spoločnosť len naprávala krivdy minulým režimom spáchané na pôvodných vlastníkoch. Podstatné je, že si uplatňovala ako oprávnená osoba svoje práva na navrátenie vlastníctva, prezumované zákonom č. 161/2005 Z. z.

Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa, a právnym posúdením veci podľa § 146 ods. 2 veta prvá OSP, K námietke sťažovateľky uviedol, že reštitučné nároky nemienia platnosť ustanovení OSP o náhrade trov konania. Navrhovateľka zavinila zastavenie konania, preto bolo možné danú situáciu posudzovať iba z procesného hľadiska, zodpovednosti za zavinenie za zastavenie konania. Preto sa nestotožnil s názorom navrhovateľky poukazujúcou na § 142 ods. 1 a nasl. OSP a na pôvodné vlastníctvo navrhovateľky k nehnuteľnosti., ktorá je predmetom sporu, a na aplikáciu § 150 OSP.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala určenie výšky hodnoty sporu a uviedla, že pri určení výšky tarifnej odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb mal súd aplikovať rovnaký princíp, ako pri stanovení výšky súdneho poplatku, a mal vychádzať zo sadzby stanovenej pre spory s neoceniteľnou hodnotou veci podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z., t. j. z jednej trinástiny výpočtového základu...

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia, alebo cena veci, alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku...

Z vyššie citovaných ustanovení potom jednoznačne vyplýva, že pre posúdenie otázky, či advokátovi zastupujúcemu v občianskom súdnom konaní patrí tarifná odmena podľa § 10 ods. 1 alebo § 11 ods. 1 vyhlášky je rozhodujúce, či je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch. Prvostupňový súd a odvolací súd preto pri stanovení výšky tarifnej odmeny vychádzali z § 9 a § 10 vyhl. č. 244/2005 Z. z., v súlade s rozhodovacou činnosťou NS SR vo veciach týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, prijatých v rozhodnutiach pod sp. zn. 5 M Cdo/17/2010, 5 Cdo/94/2011, 3 Cdo/187/2011,

3 Cdo/12/2010, 5 Cdo/38/2010, 5 Cdo/141/2010, 1 Cdo/83/2010, 7 Cdo/54/2010, 4 Cdo/117/2009, 2 Cdo/259/2008, 1 Cdo/175/2008, 2 Cdo/271/2007 a nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 119/2012-24 zo 16. 05. 2012.

Námietka sťažovateľky, že v danej veci pri skúmaní, či predmet konania je alebo nie je oceniteľný peniazmi, treba vychádzať konformne s poplatkovým zákonom, je podľa nášho názoru nesprávna. Výklad ustanovení vyhlášky konformný s poplatkovým zákonom neprichádza do úvahy z dôvodu rozdielnosti pováh a úpravy týchto právnych predpisov. Nie je možné ani analogické použitie poplatkového zákona na zastupovanie v občianskom súdnom konaní a iné úkony právnej služby, pretože tu chýba základný predpoklad použitia analógie, t. j. nedostatok právnej úpravy (medzera v právnej úprave).

V ďalšej časti sťažovateľka namieta, že vzhľadom na to, že reštitučné konanie je oslobodené od súdneho poplatku, nemala byť odporcovi na špecifickosť reštitučného konania priznaná náhrada trov konania, pričom poukázala na ust. § 150 OSP. Ústavný súd vo svojich nálezoch I. ÚS 248/2010-29 z 21. 10. 2010 a II. ÚS 526/2010-60 z 13. 04. 2011 uviedol, že podľa jeho názoru, zo žiadneho zmysluplného výkladu § 150 ods. 1 OSP ani z relevantnej zaužívanej praxe všeobecných súdov nevyplýva, že dôvody hodné osobitného zreteľa je možné spájať bez ďalšieho iba s existenciou určitého (v danom prípade reštitučného) zákona. Nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 OSP nemožno odôvodniť len všeobecným záverom, hodnotiacim význam rozhodnutia o určitom nároku. Právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy prelína aj princíp právnej istoty (ako jeden z prvkov právneho štátu podľa článku 1 ods. 1 Ústavy), v zmysle ktorého súdy majú v rovnakých alebo analogických situáciách rozhodovať rovnako. Preto ani uvedení námietku sťažovateľky nepovažujeme za dôvodnú.

Záver vyjadrené odvolacím súdom v uznesení z 31. 07. 2012 pod č. k. 8 Co 200/2012, 8 Co/211/2012-278 nie sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a z toho dôvodu z ústavného hľadiska nie sú ani neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/2001). Písomné odôvodnenie uznesenia považujeme za správne a spravodlivé, nemajúce za následok porušenie základného práva sťažovateľky...

Uznesením odvolacieho senátu Krajského súdu v Nitre z 31. 07. 2012 pod č. k. 8 Co 200/2012, 8 Co/211/2012-278 neboli porušené základné práva sťažovateľa namietané

v jeho sťažnosti. Vzhľadom na to považujeme predmetnú sťažnosť za neopodstatnenú a navrhujeme, aby Ústavný súd SR sťažnosti nevyhovel.“

K stanovisku krajského súdu sa v stanovenej lehote právny zástupca sťažovateľky nevyjadril.

Ústavný súd v danej veci upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich oznámeniami a vyhodnotením svojich zistení dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým rozhodol, že sťažovateľka je povinná žalovanému nahradiť trovy konania v sume 2 283,28 €.

Ústavný súd zdôrazňuje, že rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania môžu v niektorých extrémnych prípadoch tiež zasiahnuť do základných práv a slobôd fyzických a právnických osôb. Takýmito rozhodnutiami možno predovšetkým porušiť základné právo na súdnu ochranu (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 147/08, III. ÚS 166/09) a obsahom práva, ktorého porušenie sa namieta, je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú. Aj úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku (ďalej len „OSP“) určuje, či sa právo na súdnu ochranu naplní reálnym obsahom. Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy). Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel oproti inému účastníkovi, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní, materiálnu ujmu v dôsledku platenia trov konania (obdobne m. m. II. ÚS 82/09, IV. ÚS 147/08 a I. ÚS 463/2012).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu tiež predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho

pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že v právnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C/107/2007 bola 12. apríla 2007 podaná žaloba právnym predchodcom sťažovateľky, ktorou sa domáhal od žalovaného vydania nehnuteľností. Dňa 12. októbra 2007 však doručil okresnému súdu podanie, ktorým vzal svoju žalobu späť a žiadal konanie zastaviť, pretože zistil, že žalovaný predmetné nehnuteľnosti nevlastní. Okresný súd konanie zastavil a rozhodol o trovách konania podľa § 146 ods. 2 OSP, pretože bol toho názoru, že návrh bol sťažovateľkou vzatý späť až po zistení, že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľností, t. j. sťažovateľka sama zavinila, že konanie sa začalo a v konečnom dôsledku bolo zastavené, a preto priznal sťažovateľke trovy konania v sume 2 283,28 €, ako si ich uplatnil právny zástupca žalovaného.

Zo spisu okresného súdu (č. 1. 99) vyplýva, že k späťvzatiu žaloby došlo 12. októbra 2007, teda ešte pred pojednávaním, ktoré sa uskutočnilo 15. októbra 2007. V ospravedlnení právneho zástupcu sťažovateľky z 10. októbra 2007 doručenom okresnému súdu tiež 12. októbra 2007 (č. 1. 98) je uvedené, že táto skutočnosť bola oznámená aj právnemu zástupcovi žalovaného.

Na pojednávaní konanom 15. októbra 2007 právny zástupca žalovaného predložil splnomocnenie zo 6. septembra 2007 na jeho zastupovanie v spore, po otvorení pojednávania súhlasil so späťvzatím návrhu a na ňom si uplatnil na okresnom súde náhradu trov konania, ktoré si vyčíslil písomne v celkovej sume 75 054 Sk, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a zastupovanie na pojednávaní v sume 73 000 Sk (z hodnoty veci 11 936 982 Sk), 2-krát režijný paušál v sume 1 424 Sk a cestovné v sume 330 Sk.

Okresný súd uznesením č. k. 17 C 1072007-108 z 15. októbra 2007 konanie zastavil a zaviazal sťažovateľku zaplatiť trovy konania podľa § 146 ods. 2 OSP v sume 75 054 Sk na účet právneho zástupcu žalovaného z dôvodu späťvzatia návrhu právnym predchodcom sťažovateľky.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie (č. 1. 117 až č. 1. 121), v ktorom okrem iného namietala i to, že právnemu zástupcovi žalovaného bola náhrada trov priznaná neoprávnene, v nesprávnej výške, a tiež uviedla, že podľa § 142 ods. 1 OSP si právny zástupca vyčíslil neúčelne vynaložené náklady ako trovy konania, pričom z jeho strany nešlo o účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti sťažovateľke. Na podporu svojho tvrdenia uviedla (na č. 1. 119), že *„právny zástupca žalovaného bol včas, a to e-mailom zo dňa 11. 10. 2007, upovedomený zo strany žalobcu o odročení pojednávania z objektívnych príčin, ale napriek tomu sa dňa 15. 10. 2007 dostavil na pojednávanie“* .

Krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 253/2007 z 18. januára 2008 zrušil uznesenie okresného súdu z 15. októbra 2007 v napadnutej časti (vo výroku o trovách konania) z dôvodu jeho *„nedostatočnej preskúmateľnosti“* a z dôvodu nesprávne zistenej hodnoty sporu.

Okresný súd na základe uznesenia krajského súdu 22. marca 2009 ustanovil znalca na určenie hodnoty predmetu sporu a uznesením č. k. 17 C 107/2007-239 z 28. júla 2011 priznal žalovanému trovy konania spolu v sume 2 283,28 €.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie (č. 1. 242 až č. 1. 245), v ktorom opätovne namietala, že podľa § 142 ods. 1 OSP si právny zástupca vyčíslil neúčelne vynaložené náklady ako trovy konania za účasť na pojednávaní konanom 15. októbra 2007.

Okresný súd vydal 26. marca 2012 opravné uznesenie a krajský súd uznesením č. k. 8 Co/200/2012-278, 8 Co 211/2012 z 31. júla 2012 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. V odôvodnení svojho uznesenia (č. 1. 280) sa krajský súd obmedzil len

na konštatovanie, že „v zásade poukazuje na dôvody uvedené v napadnutých rozhodnutiach ako na svoje vlastné“, a iba zdôraznil, „že súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) sa zaoberal iba v odvolaní uvádzanými námietkami zo strany navrhovateľa a v tomto smere iba zdôrazňuje správnosť postupu súdu prvého stupňa a právneho posúdenia veci podľa § 146 ods. 2 vety prvej OSP. Ani charakter sporu - reštitučné nároky navrhovateľa - nič nemení na platnosti príslušných ustanovení o náhrade trov konania - § 142 a nasl. OSP. Ak v zmysle § 146 ods. 2 vety prvej OSP navrhovateľ zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je možné otázku náhrady trov konania posudzovať iba z hľadiska procesnej zodpovednosti za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Otázka podľa uvedeného zákonného ustanovenia sa hodnotí iba podľa procesného výsledku. Preto odvolávanie sa na ustanovenie § 142 ods. 1 s poukazom na pôvodné vlastníctvo navrhovateľa k predmetu sporu, ako aj na ustanovenie § 150 OSP je právne irelevantné.“.

Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a zistil, že jeho rozhodnutie týkajúce sa náhrady trov konania je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho konania obsiahnutou v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd v predmetnej veci o trovách konania rozhodol celkom formalisticky, svojvoľne a arbitrárne bez toho, aby mal jeho výrok rozumný základ v obsahu spisu a poskytoval rozumné vysvetlenie, prečo žalovanému boli priznané trovy konania pozostávajúce z účasti na pojednávaní, aj keď okresný súd a žalovaný vedel, že sťažovateľka vzala svoj návrh späť ešte pred pojednávaním, na ktorom došlo aj k zastaveniu konania. Krajský súd nebral pritom do úvahy nielen § 142 ods. 1 OSP, ale tiež § 96 OSP a na jej námietku, že nešlo o účelne vynaložené trovy konania, jej nedal žiadnu odpoveď. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu o trovách konania (čo sa týka priznania trov konania za účasť na pojednávaní) spôsobuje objektívne vzaté aj jeho nepreskúmateľnosť a až arbitrárnosť, čím sa reálne nezabezpečilo uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s tým, že krajský súd nedal jasnú odpoveď ani na ďalšiu podstatnú námietku sťažovateľky, prečo postupovali všeobecné sudy pri určení

náhrady trov konania z hodnoty sporu ako základu na vyčíslenie tarifnej odmeny advokáta žalovaného.

Ak všeobecné súdy v konkrétnej veci aplikujú všeobecné procesné pravidlo alebo výnimku z neho, sú povinné svoje rozhodnutie presvedčivo vyložiť, a toto rozhodnutie musí mať oporu v súdnom spise, inak dochádza k porušovaniu základných procesných práv účastníkov konania (porovnaj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Baumann proti Rakúsku zo 7. októbra 2004 č. 76809/01).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preto dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj právo na ochranu jej majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, rozhodnutie, ktorým bolo porušené základné právo, zruší (čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a môže vec vrátiť na ďalšie konanie [§ 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

V danom prípade bolo v záujme ochrany označených práv sťažovateľky potrebné napadnuté rozhodnutie krajského súdu nielen zrušiť, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie, v ktorom krajský súd opätovne rozhodne o náhrade trov účastníkov konania (bod 2 výroku nálezu), pričom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v II. časti tohto rozhodnutia (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka síce bola vo veci úspešná, ale o priznanie trov konania v sťažnosti nepožiadala, preto jej ústavný súd trovy nepriznal.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2013